

Reviczky Gyula.

A sok nélkülözés vitte idő előtt sirba Reviczky Gyulát, a jelenkor egyik legjelesebb lírikusát. A míg élt, nagyon kevesett törődtek azzal, hogy vajjon a költőnek, a ki azokat a megkapó szép költeményeket írta, van-e ebédje, vacsorája? A magyar költőknek élete nem irigyléseméltó s a ki nálunk tisztán a költészetből akar megélni, az el lehet készülvén a lassanként való éhenhalásra. Reviczky igazi költő volt, a ki éveken át abból tengődött, a mit verseiért kapott. S hogy a versírás egymaga mily keveset hoz a konyhára, azt mindenki jól tudja. Időnként munkatársa volt egyik-másik lapnak, nagyon rövid ideig megpróbálkozott a lapszerkesztéssel is, de természetével ellenkezett a másoktól való függés, jobb szerette a koldus szabadságot. Éhezett, fázott, nyomorgott, de szabad volt.

Ám ezt az életet nem bírta meg az ő gyenge szervezete. Tüdejét megtámadta a halálos betegség s mikor aztán a résztvevő figyelem feléje fordult, mikor nemeszívű emberek, a kik nemcsak felismerték benne a nagy költőt, de méltányolták is s szerették volna megtartani a veszendőbe indult életet, a magyar

költészetnek — már késő volt. A nagy közönség is kezdett érdeklődni a haldokló poéta iránt, a kit addig alig vett tudomásul.

A nagy költők rendes sorsa, hogy csak későn veszi észre a nagy közönség az ő nagyságukat.

A nemzet csak akkor vette észre igazán, hogy ki volt, mi volt Reviczky Gyula, a mikor elvesztette őt. Hányan tehettek szemrehányást maguknak, hogy egész közönyt fogadták egy-egy kötetének a megjelenését! Mert a Reviczky költeménykötetének csak akkor lett igazi kelendőse, a mikor már ott feküdt a kerepesi temetőben. A koszorukat, miket már életében annyira megérdemelt, a ravatalára tették le.

De már erről a szegény poéta nem tud semmit. Nem látja azt a szép emlékoszlopot sem, melyet művész keze faragott s melyet közadakozás emelt a költő sirja felé. Az emlékoszlopot, melyre a költő ez örök szép mondanása van vésvé arany betűkkel: „A világ egy hangulat”.

Igen, a világ egy hangulat. Az embereket a hangulat vezeti. A míg élt Reviczky az volt a hangulat, hogy nem kell észre venni az éhező poétát, a mikor meghalt az lett a hangulat, hogy meg kell siratni.

De hát erről a költő már nem tud semmit.

Reviczky Gyula.

A főváros bolondjai.

— A régi és az új fővárosból. —
Irta: M á r k u s M i k s a.

Mikor a kecskeméti-utczán még nem robogott át, fülsértő csilingeléssel Siemens és Halske kocsija és az Üllőről meg Soroksárról bejövő parasztok a „kecskeméti kapu“-nál állottak meg, mikor a hatvani-utczának is „hatvani kapu“ volt a neve és a muzeum mellett lévő rosszhírű „két pisztoly“ koresma előtt, esteli 8 órakor egymagában senki sem mert elmenni s maga a kert is, hol rövid idő alatt a „szalontai hajdu“ szobra fog állani, veszedelmes csöveselék búvóhelye volt, a honnan este elindult körutjára, kedélyesebb város volt ez a mi fővárosunk, mint most. Az emberek egy nagy család képezték, a hol élénken virágozott emberszólás, a tracscs és csaknem mindenki ismerte a fél várost.

Szűkebben voltak egymással és ha a „3 pacsirta“-utczában valaki egy bögrét elejtett, a könyök-utczában (ott volt ez az Andrássy-út helyén) a trécselő vénasszonyok fölkapták fejüket. Találgatták, kinek a fejéhez vágták azt az edényt.

Az utca rendes alakjait is mindenki ismerte. Azokat a szerencsétlen, istentől elhagyott, félkegyelmű embereket, a kik örökös rémei a félös asszonyoknak és az iskolába járó kis fiúknak. A régi Pestnek és Budának egynehány ilyen ismeretes alakja volt, némelyik még a „világváros“ Budapestet is meglátta.

A legrégebbek egyike az „örült palatinusné“. Kicsiny, sovány asszony volt, a kit a gyerekek már néhány száz lépésről megláttak, mert különös köpenye elárulta. Ez a nem éppen divatos ruhadarab, ezer meg ezer foltból volt összerakva. Eleinte rövid köpenyke volt, de az „örült palatinusné“ szenvedélyesen gyűjtötte a posztó- és szövet-hulladékokat; ezeket négyszögletű kockákra vagdosta és megtoldotta köpenyét. Néhány év után valóságos királyi palástot czipelt maga után. Ennek a szegény asszonynak az volt a rögeszméje, hogy ő József Nádor felesége. A pajkos iskolásfiúk, mikor meglátták, sorsfalat képeztek és harsány hangon kiabáltak: „Gewehr heraus — itt van az örült palatinusné“.

Az asszony dühbe jött, sarat, kavicst, téglákat dobált a csufolódok után, a kik a szénaterről a kecskeméti utczába szaladtak és a szűk mellék-utczákba rejtőzködtek el, a szegény örült pedig rohant utánuk lihegő palásttal.

Kedélyesebb bolond volt a „Krump Zélig“. Ez a jó ember bejárta az összes vásárokat és mindegyikén árult néhány forintot. Pedig árúja nem volt. Odaállt a piacz közepére, a földre egy piros kendőt terített és hangosan kiabálta:

— Három láda áldás eladó. Tessék vegyétek meg. Csak három láda.

Es ha valaki adott neki egy hatost, azt megáldotta és képzeletében lévő ládára egy vonást rajzolt. Mert lelkiismeretesen számom tartotta, hány áldás van egy ládaba elcsomagolva.

Debreczenben egyszer eszébe jutott, hogy ő egy láda áldást otthon felejtett. Azonnal elindult érte és gyalog ment Debreczecenből Pestig.

Vele egy időben élt Ó-Budán egy mulatságos bolond. Modl volt a neve. Ennek az volt a szenvedélye, hogy a mézárszékben nagy darab hust vásárolt, aztán kiment a város végére, azt a földbe ásta és leste, hogy mikor kelnek ki már az ökrök? A kóbor kutyák jól ismerték Modl urvetését, nyomában kullogtak mindig és a „vetőmagot“ kikaparták.

Egy napon Modl szerencsésebb volt, mert kísérői valahol elmaradtak tőle. Néhány nap múlva rohant a város házára és föllármázott mindenkit, hogy kikeltek az ökrök. Fialtal tinók termettek.

Kíváncsiasan kimentek a „szántó-földre“ és Modl örömtől sugárzó arccal mutatta a komisszióznak — a hernyókat, melyek sűrűn mászkáltak az elrohadt húson. Ezeket nézte ő „fiatal ökröknek“.

Határozottan harcziás természetű volt B o d a n s z k y bácsi, a ki a Terézvárosnak volt saját, külön és elismert bolondja. Mikor 1848-ban a verbunkosok Pesten is megfújták a trombitát, kapta magát a jó ur és beállt honvédeknek. Egy pár napig csak csinálta a gyakorlatokat, hanem a legközelebbi parádén, mikor valami friss tábornok szemlét tartott, megtörtént a katasztrófa.

Egy vonalban állott az egész csapat, hát egyszerre csak előrerugtat Bodanszky és a földre dobja puskáját.

A kapitánya dühösen förmedt rá:

— Mit akarsz, te gazember?

— Kapitány ur, adjon nekem dobot.

— Nem takarodol azonnal?

— Ha kapitány ur nem ad dobot, löjön maga.

Ugy kellett erővel elvinni. Haditörvényszék elé állították, hanem ott is minden kérdésre csak azt felelte, hogy neki dobot adjanak. Nem is bántották a bírák.

B o d a n s z k y v a l egyidejűleg soroztak be a honvédekhez egy embert, a ki még ma is él és a Károly-körút közönsége, mely a Wassermann meg a Weingruber vendéglőkbe jár, jól ismeri. Ez nem bolond ugyan, hanem rémületesen nagy evő. Az előbb említett, libazsírral főző vendéglőkben, tiz-tizenkét ember összeáll néha és úgy fizetnek ebédet Hazlingernek, a ki az étlapot végig eszi és még aztán megeszik egy rántottát — 30 tojásból.

Ezt a Hazlingert, valami éles szemű tiszt megtette szakácsnak. Nehéz fárasztó gyakorlatról jött haza egyszer a Házlinger százada és az ebédet kereste. Hát üres volt minden üst. Házlinger uram valahogyan megehült és az egész kompánia ebédjét megetté. Ugy könyörögtek neki, hogy mondjon le a hadi dicsőségről.

A „Schmilézer“-t én is ismertem. A „czukor“ (most gróf Károlyi) utczába járó fiúk rémüldöztek, ha meglátták ezt a rongyos alakot, mely balkezeiben hosszú perezcses rudat vitt, jobb kezét pedig, melynek hüvelykujja hiányzott, mindenki arca elé tartotta. Beszélni nem tudott, tompa üvöltő hangokat hallatott néha. Azt mesélték róla, hogy hüvelykét gonosz tréfából úgy vágta le mézárszékben, a kik fogadtak vele négy krajczárban, hogy súlyos husvágókéssel a körmeit elvágják. Aztán elcsapták az ujjait.

Furesza tulajdonsága volt annak, hogy a perezért két krajczárnál többet el nem fogadott. Ha valaki négykrajczárt vagy pedig egy hatost adott neki, éktelen orditást vitt véghez, a perezet kikapta az illető kezéből. Néhány éve találtak meg holtan a budai vérmezőn.

A „Toni“ két év előtt halt meg. Különös alak volt. Magas szikár alak, bámulatosan torz fej, melyből hosszú vörös orr ugrott elő. Hülye, savószínű szemek, ritka fogak és a fejtől alláló nagy fülek mutatták, hogy nem egészen rendes eszű ember. Ezt arról ismerték, hogy ötnél tovább nem tud számolni, ötig is úgy számolt, hogy jobb kezével sorban megmarkolta balkeze ujjait és úgy kiálltotta: egy . . . kettő . . . három . . . négy . . . öt . . . tizenegy, tizenkilencz. Sorra járt minden kávéházat a József- és Ferenczvárosban, és ott kávékat fizettek neki szomorú produkciójáért. Ha a stáció- vagy pedig a soroksári-utczán végig ment, mindenfelől kiabáltak: Szervusz Toni, add ide a pipádat; de ezt a világot ki nem adta volna a kezéből, mióta egyszer puskaport csempésztek bele.

A „Sári-nénit“ néhány nap előtt láttam. A régi jelenet volt újra. A gyerekek, a kikre valami csodálatos hagyomány útján jutnak ezek a dolgok, szaladtak utána és kiabáltak: Sári-néni bum, bum, bum, ő pedig dühből rikácsolva ocsmány szavakkal illette őket, melyeknek refrainja mindig ez! „azok a kutya zsidók“. Mikor ez sem használt, úgy téglákat szedett fel és azokat dobta utánok sovány, erőtlen, vén karjaival.

Két ilyen félkegyelmű hordárja van Budapestnek. Az egyik a Szikszay-nál szokott ülni. A Géza főpinczérnek sok baja van vele, mert akár mit mond neki, ave máriával felel. Ez egész napon át lépesőkön ül és imádkozik. A másik hordár a fiakerállomásokat keresi fel, pedig tudja, hogy ott „Istóczy“-

Az én tragédiám.

(Egy nevelő életéből.)

Mindenki csodálkozik, hogy művelt ember létemre oly megátalkodott fatalista vagyok.

Persze nem tudják, hogy száz és egy okom van rá nekem, a sors igazi mostoha gyermekének.

Egyébiránt nálam családi nyavalya a „pech“.

Az apám mesélte gyermekkoromban, hogy valamennyi ősiünk — már a meddig t. i. a családfánkat fel bírjuk vinni — tragikus véget ért. Az egyik, ki kőműves volt és munkájával szép vagyont szerzett, a saját háza építése közben zuhant le az állványról és szörnyet halt; a másik meg főnyereményt csinált és a váratlan szerencse fölötti örömében megütötte a guta. És így tovább.

Az én életemre is átokként nehezedik dicső őseim sorsa.

A legnagyobb bakot persze akkor löttem, mikor erre az áldástalan pályára léptem, melyről már valamelyik ókori kollegám is — bizonyára nem szép hivatása fölötti lelkesedésében — megmondotta, hogy „quem diodere...“

Hanem hát elvégre is mit tehetek én róla, mikor olyan szép auspiciumok mellett kezdtem meg.

Első növendékem apja osztálytanácsos volt a kultuszminiszteriumban. Akkor még csak gymnazista voltam,

manipulációknak miatta a „jól megérdemelt“ nyugalomba helyeztetett, minék következtében természetesen lakását is máshova kényszerülve áttemni, a neveléséből is kipottyantam.

És itt kezdődik tulajdonképen az én tragédiám.

Akkor már negyedéves bölesész voltam, lehetetlen volt pályát változtatnom.

Nagynehezen bevégeztem tanulmányaimat és nemsokára keblemen pihent a kutyabőr.

Elértem tehát czéloat. Tanár voltam.

Dobogó szívvvel irtam meg az első pályázati kérvényt. Megirtam azután még vagy néhány tuczatot, de mind hiába. Minden pénzemet hirdetésekre költöttem, de sikertelenül.

Kezdtém kétségbeesni jövőm miatt. Ha ez így megy, akkor bizony befűthetek a diplomámmal.

Hanem hát élnem kellett. Ha tanári állást nem kaphatok, leszek instruktor.

Ebben már több szerencsém volt. Igen szép kondícióim akadtak.

Nyelv- és zongoramester lettem tekintélyes házmestercsaládoknál. Szerelmes fodrász-legényeket oktattam az esztetika és költészettan művészetében. Nagyreményű rófoskereskedő-segédeknek adtam órát a francia nyelvben és társalgásban.

Nagyon hálás tanítványok voltak azok. Sohasem voltak olyan figyelmes növendékeim. Persze nem igen tudtam velük valami fényes eredményt felmutatni.

Még legtöbbre mentem a szállásadó-nőmmel. Fodrásznő volt és a labkér felerésze fejében francziául tanítottam. Örökké náthás volt az istenadta és e krónikus nyavalyájának köszönhető, hogy oly meglepő könnyűséggel sikerült elsajátítania az orrhangokat.

Évekig tartottak ezek a gyönyörűséges állapotok és már kezdtem megbarátkozni azzal a tudattal, hogy sohasem lesz máskép.

Végre azonban mégis mosolyogni látzott felém a szerencse.

Hideg novemberi nap volt. Csendes elmélkedésbe merülve üldögéltem szobámban. Ép (sajtból és kenyérből álló) lukullusi ebédemet fejeztem be.

Odakünn sűrű pelyhekben hullott a hó. Elgondoltam, hogy milyen jó dolguk lehet azoknak, a kik a jó meleg kandalló mellől nézhetnek farkasszemtel urammal. (Pedig talán nincs is tanári diplomájuk).

Egészen fölhevített e gondolat és — dideregve húztam össze téli kabátta avanszírozott, sok vihart kiállott felöltömet.

Tekintetem az asztalon heverő papirdarabon akadt meg. Egyik napilap legújabb számának egy része volt, mely a

nak csúfolják, a miért ő iszonyuan haragszik és rémitő patáliát csap.

A király-utcának két bolondja is van. Az egyik kora reggeltől késő estig gyufákkal szaladgál és folyton beszél. Egy pillanatig meg nem áll a szája. Haragszik, nevet, perlekedik, rábeszél, szitkozódik, majd ha mindentől kifogyott, értelmetlen szavakat, szótagokat hadar, örült sebességgel. Arcza kipirul, szemei kidüllednek, ő színet nélkül hadarja értelmetlen mondásait.

A régi kedélyes város eltűnt. A nagy köpaloták, a széles utak, a villamos kocsi kiszorították a szegény embereket a város központjától, ott bujkálnak a külvárosokban. Az emberek csavarognak, rohannak, lökdösik egymást, de hogy látják meg a nyomorult alakokat, melyek ott suhannak el a házak falai mellett. Pedig nem kell úgy lenézni azokat a szegény bolondokat.

Ez a lenézés csak az élő ember elbizakodottsága. Ha meggondolná az a nagy ur, a ki hintájából nézi a világ folyását, hogy száz év múlva, kiről fognak inkább megemlékezni, az „örült palatinusnérol“, vagy pedig Kádasy királyi tanácsosról, talán kevésbé dülleszténé ki mellét.

Mert az „örült palatinusné“ egyik nemzedék, a másiknak adja át hagyománykép, a királyi tanácsos urat pedig már a kortársak is sietnek elfelejteni.

*Apval a frobstrenstóvel,
Hiedlen, hiedlen le j'ispana
A mely lamaz usobro,
Mi vinda
Ez az igazságom, nem
környem.*

A d i j.

Nincsen magas hegy, olyan magas
A völgy se olyan mély.
A hegyre jut egy kis madár
Napfény a völgybe ér.

S lennél a tenger gyöngye bár,
Vagy Alpes bibora,
Elmentem volna szivedért
Szépanyal bárhova.

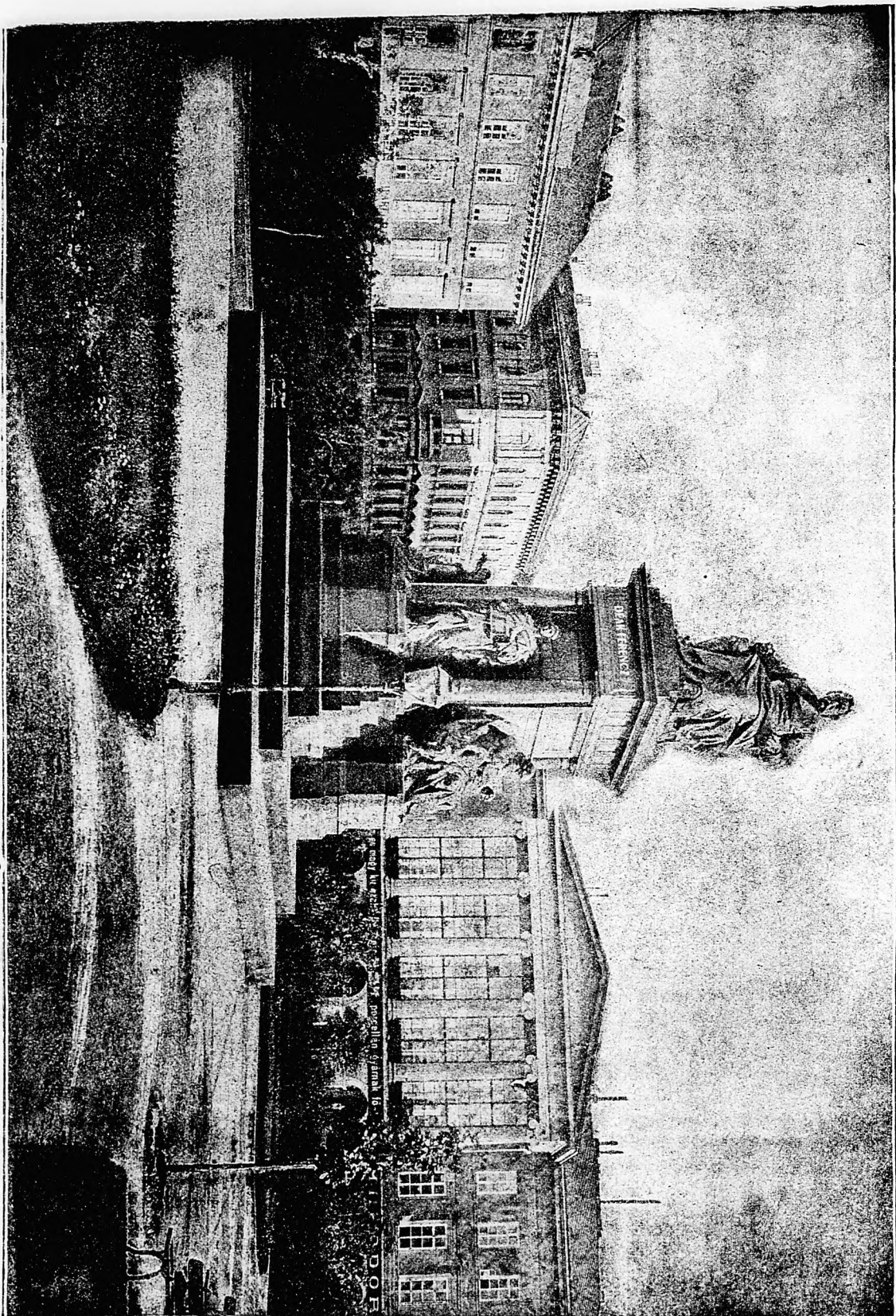

de már jól tudtam, hogy mi a protekció.

Nem sokat törtem a fejem a pályaválasztáson. Tanár leszek. Mire tanulmányaim befejezem, akkorra már bizonyára államtitkár lesz a tanácsos ur, ha ugyan a miniszteri bársonyszékbe nem ültetik. Csakugy duskálok a legfényesebb tanári állásokban, de még tán az egyetemi professzorságig is felviszem.

Fájdalom, a jövőm iránt táplált szép reményeim nemsokára füstbe mentek.

Egy szép napon arra ébredtem fel, hogy reménybeli protektorom, a tanácsos ur, holni hivatalbeli finanziaális

DEBRECENI FŐPÁRTAY FERENC SZOBRA.

sajtkereskedő kegyelméből jutott hozzám.

Olvasni kezdtem. Ép kedvenc olvasmányom, az „apró hirdetések“ rovata volt rajta.

Az „uraságoktól levetett férfiruhák“, a „házassági ajánlatok“ és az „egészséges szoptatós dajkák“ között mind üdítő oázis a puszta sivatagban kandikált felém a következő hirdetés:

„Egy helybeli tekintélyes polgári családhoz nevelőül okleveles tanár kerestetik. A magyar és német nyelven kívül megkívánatik a francia, angol és olasz nyelv teljes bírása. Kik hegedűben és zongorában is oktatást bírnak adni és a volapük nyelvet is értik, előnyben részesülnek“.

Rohantam a kiadóhivatalba, hol tudakozódásomra a következő címet kaptam: „Wunder Tóbiás föld-, ház- és háztelekbirtokos és kerületi esküdt; lakik Budán, Kraxelhuber - utza 111. sz. a.“

Kétség és remény közt ingadozó szívvvel ballagtam át ős Buda várába. Hosszas keresés után ráakadtam a Wunder ur házára.

Csengetésemre egy töpörödött anyóka nyitott ajtót.

— Nagyságos Wunder Tóbiás urat keresem.

— Mi tetszik?

— Csak legyen szives bejelenteni. Itt a vizitkártyám.

— Még aluszik, de majd felkeltem. Menjen be addig a konyhába melegedni.

Szánakozó tekintetet vetve szelős felöltömre, eleszozogott Wunder ur önagyságának nagyon mély álma lehetett, mert csak egy jól fertály óra múlva tért vissza a tisztos matróna.

— Tessék bemenni.

Szorongó szívvvel léptem be.

Félénken jártattam körül tekintetemet. Sűrű füstfellegek gomolyogtak körülöttem. Nem láttam senkit. Végre az egyik szögletben megpillantottam egy nyugágyat és azon egy mozdulatlan tömeget, mely tűzokádóként fujta magából a füstöt.

Egyszerre megmozdult, és kinos nyögések közt nagynehezen feltápáskodva elém állott.

Mintán jól tele fujta arczomat füsttel és egy párszor végig jártatta apró, szürke szeméit ezingár természetesen, összehuzta vastag szemöldökeit és kétkedő hangon megszólalt:

— Aztán maga van egy tanár, hé?

— Szolgálatára, nagyságos uram. Okleveles középiskolai tanár.

— Aztán maga tudna tanítani amyi mindenféle, hé?

— Igenis. A gymnasium és reáliskola összes tantárgyain kívül oktatást adhatok a francia, angol, olasz, arab, török, perzsa és volapük nyelvekben. Azonkívül a zenében is meglehetősen jártas-

lyeik, úgy látszott, sikerült némileg eloszlatnom, mert egyet szíppantva burnótszelencéjéből megelegetten vergette meg csontos vállaimat husos tenyerével és nyájasan válaszolt:

sággal bírok. Játssom hegedűn, zongorán és cimbalmon és a fuvóhangszerek közül a klarinéton és fuvolán. Sőt dudálni is tudok.

Wunder ur képességeim iránti kéte-

— No jó. Maga van egy tudományos ember. Csodállok, hogy még nem lett nagyon híres. (Magam is!) No de nem baj, még viheti sokra. Én sem nem voltam mindig háziur. Hát megpróbál-

juk. Nekem van két gyermek, egy fiu és egy leány. Nagyon okosok a kölykök, de rosszak, mint ördög. Ezeket fog magam tanítani. Nehéz dolog lesz magának, de ha jól megcsinálja, nem fog megbánni, mert én tudok méltányolni az érdem.

Biztosítottam, hogy teljes erőmből fogok törekedni, hogy megelégedését kiérdemelhessem.

A feltételek iránt hamarosan meggyezettünk. Teljes ellátás és havonként három forint.

Ki volt boldogabb nálam. Én egy háziúri familia nevelője! Oh sors, mily fényesen tetted jóvá mindazt a temérdek szenvedést, melylyel jónak láttad megkísérteni életemet!

Másnap elhagyltam új állásomat.

Wunder ur, új gazdám, özvegy ember volt. Valamikor a nemes hentesiparnak volt hivatott üzöje, de valamelyik távoli rokonától szép vagyont örökölvén, felhagyott a mesterségével és felesapott ház- és földbirtokosnak.

Korán elhunyt neje két nevetlen gyermeket hagyott rá, egy leányt és egy fiut. Wunder ur azonban nagy gazdaságával levén elfoglalva, nem ért rá a gyermekei nevelésével bibelődni. Mostohát nem akart a házhoz hozni. Ne tessék azonban hinni, hogy az árvák iránti kiméletből; oh nem. Nem is a megboldogult hitvestárs emléke iránti tiszteletből, hanem azon egyszerű okból, mert az első nejjével való rövid együttlét alatt szomorú tapasztalatokat szerzett a házaselet örömeiről.

De hogy a gyermekek mégse maradjanak anyai felügyelet nélkül, magához vette hajadon lugát, Klára kisasszonyt.

Fájdalom, Wunder ur rosszul spekulált, mert rövid idő alatt azon meggyőződésre jutott, hogy két feleség és három anyós körében talán még boldogabban tölthette volna élete hátralevő napjait.

Klára kisasszony ugyanis nem csak a gyermekek neveltetése tekintetében vindikált magának teljhatalmat, hanem csakhamar magához ragadta az egész gazdaság kormányzásának gyepelét is, úgy hogy Wunder ur önagysága másodszori nősülés nélkül is megkapta azt, a mitől annyira rettegett: valósággal papueskormány alá jutott.

Klára kisasszony egyébiránt zsarnoki hajlamai mellett szörnyü puritán jellemü teremtés volt. Az erősebb nem iránt nem viseltetett ugyan valami rettenetes ellenszenvvel, de azért, dacára annak, hogy már vagy négy évtized vonult el (még pedig tagadhatatlanul nem minden nyom nélkül) fölötte, mégsem akart a férjhezmenésre gondolni.

Pedig bizonyára akadt volna akárhány derék ifju, ki készörömet felal-doztta volna függetlenségét, nem ugyan a tiszteletreméltó hölgy bájaiért, hanem

azért a néhány száz holdnyi birtokocskáért, a mi a telekkönyvben a kisasszony nevére volt írva.

De Klára kisasszony örök hajadonságot fogadott.

Az a férju, kit képes lett volna boldogítani, nincs többé az élők között. . .

Azt mondta, hogy a boszniai okkupáció alkalmával a csatatéren lelte halálát, bár én hajlandóbb lettem volna hinni, hogy — Königrätznél.

Eleinte tartózkodó magatartást tanusított nevelői működésem iránt.

Az igaz, hogy nem is volt irigylendő a helyzetem. Wunder ur egy cseppet sem túlozott, midön drága magzatait az ördöghöz kegyeskedett hasonlítani.

A kisebbik, Lajos, még csak kilenc esztendő volt. Mindjárt székfoglaló előadásom alkalmával avval kezdte, hogy felugrott az asztal tetejére és végig öntötte tintával egyetlen valamire való nadrágomat.

Növéré, Lujza, két évvel idősebb volt ugyan, de sajnos, annyival pajkosabb is.

Hanem abban az egyben megegyezett a két testvér, hogy szörnyü rút volt mindakettő.

Mintha most is látnám azt a két rút haju, pupos hátu kis szörnyeteget, a mint szédületes gyorsasággal kerügnének a szük udvaron a kintorna nyikorgó hangjai mellett, sorra kapkodva a ház vihógó, asód nebulóit.

És, csodák csodája, ezekkel a rakoncátlan, vásott teremtésekkel rövid néhány hó alatt bámulatos eredményt sikerült elérnem.

Klára kisasszony sietett is elismerésének a leghizelgőbb szavakban kifejezést adni és fülem hallatára oda nyilatkozott Wunder ur előtt, hogy ily jeles nevelő, mint én, megbecsülhetetlen kincs.

Napról-napra emelkedtem a Wunder-család becsülésében.

Boldog voltam. Pedig nagyobb boldogságot tartogatott számomra a sors.

Közelgett Wunder ur születésnapja, melyet ő minden évben fényesen szokott megülni.

Az ünnepélyes nap estéjén a rokonok és ismerősök nagy száma ülte körül a Wunder-ház vendégszerető asztalát.

Vidám poharzás közben egymást érték a talpraesett felköszöntők. Wunder ur gömbölyü ábrázata csakugy sugárzott az örömtől.

Hát még mikor előállottak növénydekeim és ékes rigmusokban a jókívánatok egész özönét szórták drága édes atyjuk fejére.

Wunder ur büszkeségtől dagadó kebellet szoritotta magához csemetéit.

Eragadtatása tetőpontra hágott, midön az ünnepély bekoronázásául én gyujtottam rá egy demostheneszi szónoklatra. Oly elragadó ékesszólással adtam kifejezést az ünnepelt iránti

érzelmeimnek, hogy egy szem sem maradt szárazon a díszes vendégkoszoruban, Wunder ur pedig szinte úszott könyeiben.

A vendégek távoztával Wunder ur nyájas mosolylyal magához intett, és felkért, hogy kövessem szobájába.

Itt ünnepélyes arcczal és a meghatótságtól remegő hangon így szólott hozzám:

— Kedves barátom! Maga van egy nagyon derék ember. Maga van egy becsületes, jóra való fiu. Én magát annyira megszerettem, hogy nem tudnék magától elválni. Látja, én vagyok egy vén ember, ki maholnap meghal, aztán itt hagy két nevetlen gyermeket. De én nyugodtan meghalom, ha tudok, hogy jó kezekre vannak bízva. A leányom már innen-onnan nagy lesz. Azt tudom, hogy nem találnék neki jobb férj, mint maga. Ha megérünk és Isten is akarja, legyen a maga feleség és tegyen őt boldoggá.

Majd kövé meredtem e nyilatkozatra. Meglepetésemben elhalt ajkamon a szó. Némán ragadtam meg reménybeli apósom mindkét kezét és elhalmoztam forró csókjaimmal.

A nagy örömtől mintegy elkábulva tántorogtam szobámba.

Azt hittem, csak álom az egész. Én a gazdag Wunder Tóbiás veje!

Van-e a világon oly ifju, kinek szive hangosabban ne dobogna e gondolatra. Jövendőbelim, az igaz, egy fokkal sem szebb az ördögnél, de, a mi fő gazdag, borzasztó gazdag. Szörnyü nagy ur lesz belőlem, valóságos budapesti többszörös háziúr.

Örömttas kebellet tértem nyugalomra.

Gyönyörü álomom volt ez éjjel.

Menyegzőmet ültük. Díszes vendégsereg töltötte meg fényesen kivilágított termeinket. Délszaki növényekkel övezett biboros trónuson ültem én, a boldog völegény, oldalomon a menyasszonyok legbájosbika, az én drága Lujzám. Hófehér selyemruha tapadt a karcsu termetére és myrtus-koszoru díszlet a ranyyszőke fürtjein. A vendégek egymásután lépnek trónunk elé és hódolatteljesen fejezik ki szerencsekívánataikat. Majd megjelenik a ház lakóinak küldöttsége, élén a ház ékesen szóló mesterével, ki megható szavakban tolmácsolja a lakók érzelmeit. A háttérben hitelezőim derék falanxa dícsőhimnuszokat zeng Fortunának. . . . Megszólal a zene. Tánczra perdülnek a párok. Az ifjak jókedve átragad az öregekre is. Még Wunder papa is neki rugaszkodik és Klára kisasszonnyal oly buzzgón aprózza a verbunkost, csak úgy reng belé a pádimentum. . .

Fölébredtem.

Hideg borzongás futott végig tagjaimon, midön álomomra gondoltam.

Nem vagyok ugyan babonás, de tudja isten, valahányszor valami jót álmod-

tam, mindig az ellenkezője teljese-
dett be.

Sejtelmem ezuttal sem csalt.

Midőn reggel távozni akartam, Zsu-
szó, a veterán cseléd, a szokásos „jó
reggel“ helyett gúnyos vigyorgással
köszöntött; Klára kisasszony pedig, ki
ép akkor akart kijönni a szenkőzti
ajtón, úgy visszakapta a fejét, mintha
kísértetett látott volna. A szobaleány,
ki a folyosón szőnyeget porolt, ket-
tőzött szorgalommal rázta szemembe a
port. A házmester, ki máskor földig
sülyesztett kalappal köszöntött, alig
hogy a lépcsőn megpillantott, rögtön
besomfordált az odujába.

Semmi kétség, itt történt valami.

A kíváncsiságtól gyötörve tértem
vissza délben.

Avval fogadtak, hogy a nagyságos
ur gyengélkedvén, ma szobámban fogok
ebédelni.

Kezdtém valami borzasztót sejteni.

Nem sokáig maradtam ily szörnyű
bizonytalanságban.

Ebéd után egy levelet hozott be a
szobaleány.

Mohó idegességgel téptem fel és
elképedve olvastam a következőket:

„Tisztelt uram! A mellékelt levelet
a szerencsés véletlen juttatta kezeim-
hez. A tegnap esti ünnepély alkalmá-
val eshetett ki zsebéből. Valóban ki-
mondhatatlan hálával tartozom a gond-
viselésnek, melynek kegyelme egy nagy
szerencsétlenségtől mentette meg csalá-
dunkat. Nem érzem magam feljogosítva
arra, hogy önt szemrehányásokkal illes-
sem; de remélem, hogy ezek után be-
fogja látni, hogy köztünk örökre vége
mindennek és mihamarabb szíves lesz
bennünket becses jelenlététől megfosz-
tani.

Wunder Klára.

Reszkető kézzel kaptam föl a mel-
lékelt levelet.

Olyan ismerősnek tünt fel az irás.

„Édes Kontósi ur! Nem tudom mire
vélni hosszas hallgatását. Vagy tán
jelenlegi nagyúri módjában egészen
megfelelkezik a közelmúlt szép emlé-
keiről? Ez nem szép öntől, édes Kon-
tósi ur! Hát megérdemeltem ezt én,
ki mindig oly előzékeny, oly jószívű
voltam önhöz?! Igazán haragudnám,
ha nem tudnám, hogy csak a szokatlan
jólét tántoritotta meg; de ismerve ara-
nyos jó szívet, bizton hiszem, hogy
mihamarabb teljesíteni fogja amyszor
ismételt ígéretét, sőt látogatásával is
szerencsételti szerény hajlékomat, mely-
ben oly hosszú ideig oly sok boldog
órát töltött. Üdvözlí önt

Kardos Betti.

Nem tudtam sirjak-e vagy kaczagjak
adáz sorsom e kegyetlen tréfája fölött.

... A volt szállásadónóm és tanít-
ványom, a művelt fodrásznő levele volt,
kinek hátralékos lakbér és járuléka
fejében 3 frt 27 krral maradtam adósa
és ki ily szeretetreméltó módon figyel-

meztetett „amyszor ismételt ígéretem“
teljesítésére.

Hasztalan volt mindennemű felvilá-
gosítás.

Pusztulnom kellett.

A háziuraságnak pedig fucs lett —
talán örökre.

Sajnálhatják is örökké azok a szána-
lomra méltó teremtések, a ki majdan
lakóim leendettek!

Mert igazán minta-háziur lett volna
belőlem.

... Évenként csak háromszor
„stájeroltam“ volna nekik.

Kemény Gyula.

Deák Ferencz szobra.

(Képpel.)

A Széchenyi szoborral szemben van Deák
Ferencnek, a haza bölcsének ülő szobra,
közel a lánczidhoz. 1887. őszén hullott le a
lepel Huszár Adolf, az oly korán elhunyt
szobrász e művéről.

Nemzeti adakozás emelte a szobrot a haza
bölcsének, kinek érdemei évvilágtalanebbek
az éreznél s emléke élni fog, valamedig lesz
egy magyar a földön.

Ha...

Ha madárrá válnék:
Ablakodra szállnék
Ott danolnék szépet
Szerelmemről néked.

Ha harmattá válnék:
Szép szemedre szállnék,
Ott lebegnék lágyan
Pilláid árnyában.

Ha lepkévé válnék:
Virágdíra szállnék,
Ott ringanám lengén
Azok hímes kelyhén.

Ha bánattá válnék:
Messze, messze szállnék,
Messze, világ végre,
Hogy bú sohse érne...

Róna Béla.

Ne sirjatok!

Ne sirjatok! Nem állhatom
E gyáva, rút siránkozást!
Kacagni kell a bánaton,
Köszöntsetek rá áldomást!
Nem tudjátok, mi üdv, mi kéj,
Nevetni kint és bánatot, —
Ha zúgva szív viharja kél,
Közé kacagni egy nagyot! ...
Haha.

Ne sirjatok! Könyekkel el!
Hagyjátok jobb napokra majd!
Gyöngyharmat, ah, öröme kell;
A búra-bajra gúnykacaját! ...
A sors volt ebbe' mesterem:
Kacagni . . . azt, már jól tudok,
A könyvet . . . még nem ismerem,
S ki tudja, rá mikor jutok! ...
Haha.

Vojtkó Pál.

LENA.

(VITTORIO BERZEZIO REGÉNYE).

Olaszból fordította: V. SZŐCS GÉZA.

(Folytatás.)

Nem igen szoktak a mai világban
visszaautasítani olyan kéréket, a kik-
nek harmincezer líra évi jövedelmük
van, még ha az ördögnél is rútabb,
vén emberek. Ettől ne tarts fiam sem-
mit.

S valóban Guglietti bácsi éppen nem
érezte sértve magát, a mikor az Alberto
nagybátyja fölkereste őt, hogy ez ügy-
ben beszéljen vele, — annál is inkább,
mert az anyagi viszonyai egy idő óta
rendkívül ziláltak kezdettek lenni. Egy
nap este mondá a bácsi Albertonak:
— Légy vidám, öcsém! — Azt hiszem,
nem telik bele egy hét sem, s mi be
fogunk a Guglietti házba jutni.

A Lena apja pedig leányának arczoc-
káját gyöngéden megsimogatva, imígyen
szólt a leánykához:

— Kedvesem, valami nevezetes dolog
történt, a mi első sorban tégedet érde-
kel. Azonban most még nem akarok
előtted feltárni mindent, s a nevezetes
ujdonságot később mondok el.

Az anyja pedig sugdosva folytatta:

— Egy nagyon gazdag fiatal ember
kérte meg a kezedet. Alberto Peligni
a neve.

Alberto? A fiatal embernek, a kire
folyton gondolt, nem tudta a nevét, de
nem hitte, hogy ez ő legyen. Egészen
azért nem valami nagy örömmel hal-
lotta a nevezetes hirt; mit neki gazdag
fiatal ember, mikor ő csak reá gondol
mindig...

Ezt felelte anyjának.

— Ugy-e mama, nem fogtok kény-
szeríteni, ha majd nem akarok hozzá
mennit?

— Semmi esetre sem. Te mindig
szabadon fogsz rendelkezhetni önma-
gad fölött.

Ugy volt, hogy pár nap múlva bemu-
tatják egymásnak a fiatalokat.

X.

Szerelmes leánykák bizalmaskodásai.

Néhány nap telt el azon óra óta, a
melyben Lenát Elvira szerelmi titkába
beavatta; — a midőn egyszer ez utóbbi
meglátogatta kis barátinójét, hogy érte-
sítse őt a következő nevezetes dolog-
ról:

„El van határozva, hogy őt (Elvirát)
férjhez adják Federico de Borgolieto
grófhhoz“, ahhoz a fiatal emberhez, a
kit — szeretett.

A Guglietti család öröme nagy volt.
— Egy gróf — mormolta a fogai kö-
zött a Lena apja — bizony ilyent kap-
hatott volna a leányom is stb.! Mert
mi — türes tagadás, Alberto urfi csak
olyan polgári származásu ember, mint
magam la. Ha anyagi viszonyaim meg-
engednék, hogy megvárjunk egy kissé...

A két leányka — szokás szerint — félre vonult, hogy kitarja egymás előtt a szíve titkát. Mindig száz meg ezer közlendőjük volt egymással — hát még most! El lehet képzelni!

— Tehát te boldog, nagyon boldog vagy? kérlezné Lena, megfogvám úri barátnőjének kezét, s derült tekintettel nézve annak szeméi közé.

— A lehető legboldogabb! Ha tudnád, mennyire szeret Federico, — ha látnád, milyen szép, nemes és finom ő. Látnod kell őt, és bizonyára azt mondd majd, hogy valóban jól teszem, ha őt szeretem. Tegnap mondta nekem — este — ezt az édes szót, a mely az ő ajkairól, lelkennek legmélyebb rejtekébe hatott. Ezt mondta nekem, sok édes-bajos dolog közt az este:

— Gyermekkoromban gyakran varázsoltam magam elé egy képet, egy angyalnak a képét, a kit én szeretni fogok, — ha majd megnövök. És hiszi-e, — édes, hogy ez a kép egészen maga volt, testestől, lelkestől? Ilyennek képzeltem az én egyetlen angyalomat, drága kis jegyesemet, mielőtt még magát ismertem volna“ . . .

És én, Lena, ugyanezt feleltem neki. Én sem tudnék — érzem — mást szeretni, mint őt. Mikor szüleink nincsenek velünk s így s z a b a d a b b a n beszélhetünk, meg is mondom ezt neki, meg bizony.

— A bajos leányka ártatlan kacérsággal nézett itt barátnőjére, folytatván:

— Nehogy azt hidd, hogy ezt a sok ismétlést megunjuk! Amit mi egymásnak mondunk, az mind olyan érdekes, bárha százszor is hallottuk, mintha a legfrissebb újdonság volna. Látnod ezt a gyűrűt ő adta. Ugy-e gyönyörű? De hát még amit monlott, mikor adta:

— Kedves Elvirakisasszony, ez a gyűrű az édes anyámé volt, egy szent asszonyé, a kit mindenki tisztelt. Én ezt az ön ujjaira húzom, mert ön éppen olyan jó és nemes, mint az én anyám volt — s azzal megfogta kezemet, az ujjamra húzta.

— Milyen zavarban voltam én édes Istenem! Hogy is tudtam volna ezekre a szép szavakra valamit válaszolni! Ó, amint hiszem — kiolvasta a feleletet tekintetemből, elpirulásomból, zavaromból. Erőteljesen, de azért mégis gyöngéden szorította meg kezemet, s aztán ajkaihoz emelve, forró-forró csókot nyomott reám. Én vissza akartam húzni kezemet, de ő olyan kérő tekintettel nézett reám, hogy nem tettem, hanem — ott hagytam.

Federico kétszer is eljön hozzánk naponta, és az estét mindig velünk tölti. — Elképzeld, hogy milyen hosszan, unalmasan telnek el azok az órák, a mikor ő nincs nálunk . . . mikor mellem ül, olyan jól érzem magamat! Ezer dologról beszélgetünk: s neked még sem tudnék fölemlíteni egyet sem — de igen! Kérdezte, hogy sze-

reték-e utazni, mert ő egy nagy utazást szándékszik tenni — erre én azt feleltem, hogy mindent szeretek, a mit ő szeret — a mint hogy igaz is — de nem szeretnék sokáig távol lenni a mamától. Erre ő azt mondta, hogy megkérte már előre a mamát: jöjjön ő is velünk, — és a mama meg is ígérte.

Elhatároztuk, hogy milyen lesz a mi életünk, — ime: télen és kora tavasszal Turinban járunk a királyi színházba, bálókba, mindenféle multságba; kis társaságokba nem, mert ő — Federicot — gyűlöli ezeket. Adunk minden héten egy estélyt: lesz jó zene is mindannyiszor. Federiconak van Borgolietóban egy kastélya, — egy igazi kastély, a hűbéres időkből való, bástyákkal, tornyokkal és gyönyörű szép nagy parkkal. Itt is eltöltvén egy néhány hetet, benne leszünk a nyárban, a minek heve elől a hegyek közé fogunk menekülni. Ó nekem olyan elragadtassal beszél Svájcziáról, hogy elhatároztuk — odamenni nyárra. Ősszel aztán utazni fogunk. Be akarjuk utazni egész Európát — Lena, én olyan boldog vagyok, és hiszem, hogy neked is mentől hamarabb lesz részed ilyen édes boldogságban. . . .

Lena bár nagyon szerette barátnőjét s örült is az ő boldogságának, mégis érzett valami olyant lelke mélyében, a mi nem nagyon állt távol az — irigységtől. Kétkelkedett.

Vajjon az a fiatal ember, a ki kezét megkérte, ugyanez-e, a ki őt oly régóta szereti? S ha igen, mért nem közeledett eddig feléje?

Mindig és mindig az ő kedves ismeretlenére gondolt, és ezért nem volt képes igaz lélekkel osztozni barátnőjének örömeiben.

(Folyt. köv.)

Gyermekek.

Mikor egy-egy gyermekszembe nézek
El-elfog egy meleg, édes érzet,
Tiszta ténye mintha az ég lenne,
A boldogság ott lakozik benne.

Mikor egy-egy gyermekarcot látok
Körül zsongnak édes-kedves álmok,
Álmomban is azt sejt-em, mint ébren:
Ilyenek az angyalok az égben!

Szemeim ha kis gyermeket látnak
Elköltözik szívemből a bánat.
Meg-megujul benne a sok emlék
Mintha most is vig tücska lennék!

Lévay Mihály.

Virágaim.

Virágokkal tele van a fészkeim,
Istenem de jó nekem így élnem!
Fejemet ha pihenőre hajtom
Illatozó virágokkal alszom.

S kora reggel itt válnak már ébren,
Mosolyukat, illatukat érzem:
A nap súlya le nem nyomja lelkeim
Virágim közt pihenőre létem.

Kis virágok lakjatok csak nálam
Boldogság lesz akkor itt a házban,
Éldegélünk elvonulva csendben
S dalolni is lesz talán még kedvem!

Lévay Mihály.

Várakozás.

— Hugo Victor.

A pagonyból fuss evetke,
Fuss a fára mely felette
Teríti szét sátorát;
Nádasfödél hű lakója,
Szállj, oh szállj csak hosszú gólya
Míg eléred a mogorva
Várnak mohúlta falát!

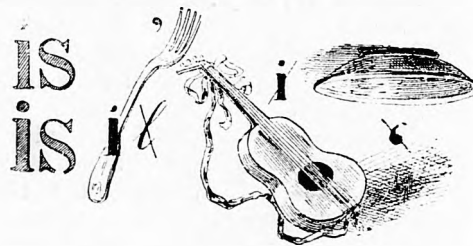
Hegyszakadék csöndes óre
Vén sas, szállja bérczetetőre,
Mit örökké hó lep el;
Kis pacsirta, ki szerényen
Ringó kalász hús tövében
Élsz kis magzatod körében
Szállj, oh szállj a légre fel!

S most a fáról, a várfalról,
Kék magasból, bérczorumról
Nézzetek szét hirtelen!
Láttok-e a patak mellett
Lovat, mely gyorsan közelget?
Kócsagot, mit szellő lenget?
Látjátok-e kedvesem?

Hódsághi T. Károly.

Képtalány.

Koczká-Számrejtvény.

Neufeld Márton-tól.

20	20	20	20	20
60	60	60	60	60
12	12	12	12	12
43	43	43	43	43
59	59	59	59	59

E koczkában elhelyezett számok akként helyezendők el, hogy felülről lefelé és balról jobbra olvasva, mindig 194-et adjanak.

A mult számban közölt talányok megfejtése:

A képtalány: Karácsonyfa.

A háromszög rejtvénye: Kalap - Arad - Lap - Ad-P.